

Georg Mejer Martin Bambanius

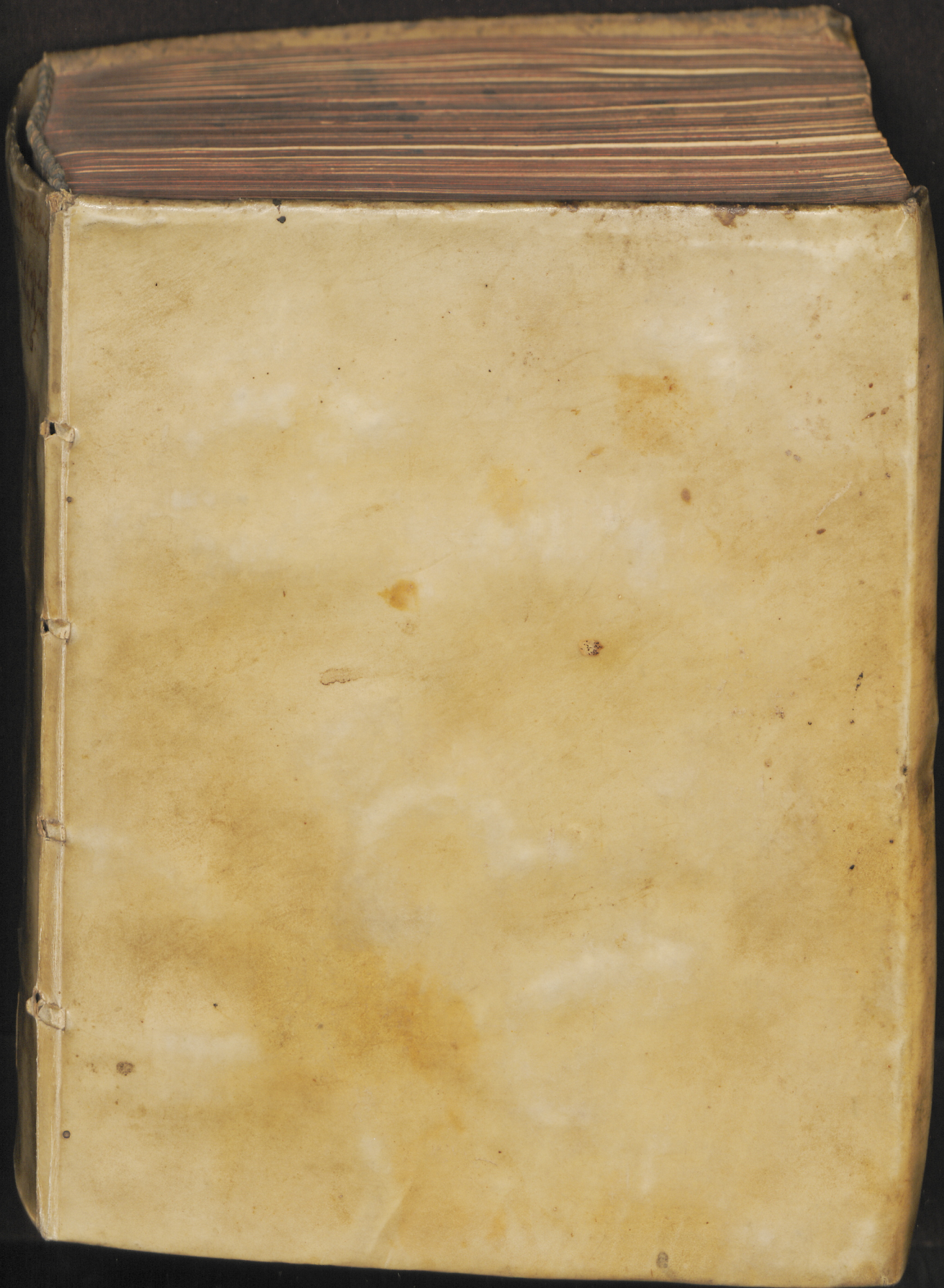
Disputationum Physicarum Decima De Primo Motore

Rostochii: Myliandrus, 1610

<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn742736385>

Druck Freier Zugang

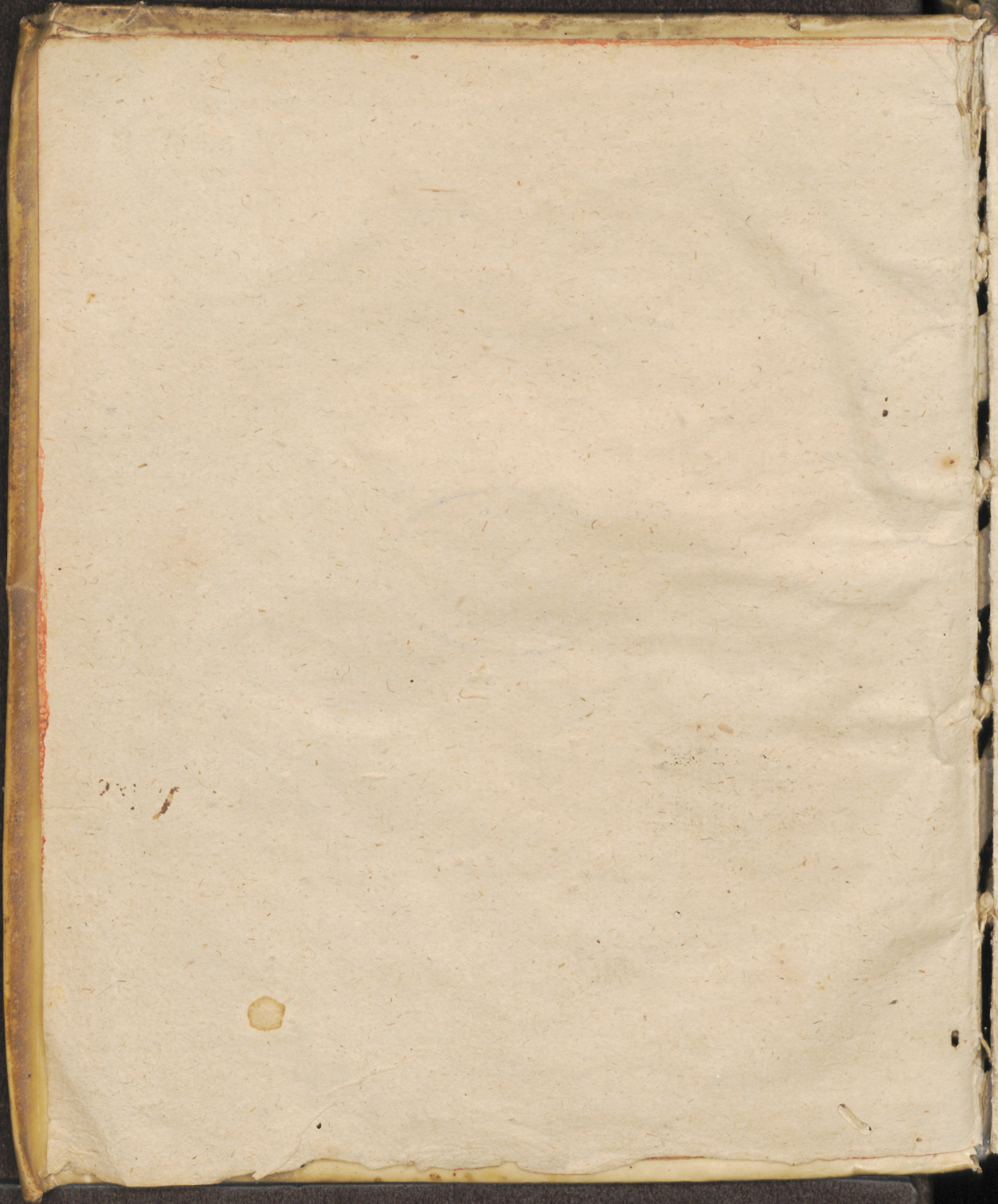
51

R. U. phil. 1609. 10.

12 gyl.

35 1717

Disputationum Physicarum
DECIMA
DE
PRIMO MO-
TORE.

Quam

Divina adspirante gratia

In Inclÿta Academia Rostochiensis

SUB PRÆSIDIO

M. GEORGII MEIERI

Duderstadenſis Saxonis.

Tuebitur

MARTINUS BAMBAMIUS

Pentzlinenſis Megapolitanus.

Ad diem 20. Iunij horis & loco conſuetis.

Rostochij Typis Myliandrinis Anno 1610.

*Integerrimis, & pietate, prudentiâ, adeoq̃
omnium virtutum laude, generisq̃ nobilitate,
præstantissimis viris,*

D. IOANNI IERCHOVIO,
Quæstori Præfecturæ Santcoviens-
is dignissimo.

D. IOANNI BAMBAMIO,
Civi VVismariensium primario, Patruo
suo longè dilectissimo.

IVM ETIAM

D. IOANNI &
D. IOACHIMO BVLOVIIS Fratribus,
civibusq̃; ibidem primarijs, adfina-
bus suis suavissimis.

*Fautoribus & Promotoribus suis omni tem-
pore plurimi faciendis, officioseq̃
colendis;*

Hanc De Primo Motore exercitationem Physicam, in
grati animi *πικρήσειον*, observantiæq̃; *μνημόσυνον*
dat, dicat, consecrat.

MARTINVS BAMBAMIVS P. M.
Respondens.

✠ ✠

DE PRIMO MOTORE.

Theorema I.

Datur primus motor.

His omnibus serè, qua ad generalem Physicam spectant, hæcenus perpensis, unica illa primi motoris consideratio, à Philosopho lib. 8. Phys. suscepta, restare videtur, quam hac in disputatione breviter proponemus, non quidem ex principijs Aristotelis, is enim quanquam verissima de primo motore pronunciata plurima profert; tamen pleraq; ex falsis deducit hypothesisibus, ex mundi, motusq; perpetuitate constructis.

II. Esse verò τὸ πρῶτον κίνητον ἀκίνητον probamus hac ratione: In omni motu nisi in infinitum progredi velimus, à qua progressionè natura abhorret, necessario ad movens aliquod primum deveniendum erit. Quicquid enim movetur, ab alio movetur, ut tritum habet Physicorum axioma. Dabitur ergo primum ali- quod movens, quod nō moveatur, sed à quo omnis motus in natura. Habent quidem omnia corpora naturalia in semetipsis principium motus, ita ut non necessum sit, omnia à principio externo moveri: attamen hæc ipsa, qua à principio interno moventur, etiam ab alio moveri posse dici hinc patet: quia movent secundum formam, moventur secundum materiam, ideoq; in uno corpore est id quod movet, & quod movetur: forma movet, materia movetur, siquidem illa est principium activum: hæc passivum, eamq; ob causam verum manet: Omne quod movetur, movetur ab alio.

Theorema II.

De primo motore haud perperam agitur
in Physicis.

I. Est siquidem primus motor, causa rerum omnium qua sunt
in natura: totus mundus, tota natura à DEO, tanquam causa
efficiente pendet. Jam vero absurdum non est, de causa & effectu
in eadem agi disciplina.

II. Quod autem objicit, DEI cognitionem naturalem non ex
Physicis, sed Metaphysicis petendam esse, ad id respondemus distinguendo
inter cognitionem Dei absolutam & relativam. Illa ad Metaphysicam:
hac vero ad Physicam pertinet. Consideratur enim DEUS in Me-
taphysicis, ut Ens absolutum: in Physicis vero, quatenus est prima
causa omnis motus in natura: sine DEO enim nec motus, nec na-
tura esse potest. Potest hoc declarari exemplo. Agitur de anima
rationali & in Metaphysica, & Physica, In Metaphysica absolute,
ratione essentia, In Physica vero respectivè, quatenus respectum
habet ad corpus, quod informat. Et haud raro accidit, de re eadem,
in diversis agi disciplinis, alio tamen atq; alio modo.

Theorema III.

Primus motor est immobilis Arist. lib: 8
phys. cap: 5.

Εἰ ἀνάγκη τῶν τὸ κινεῖσθαι ὑπὸ τινός τε κινεῖσθαι, καὶ ἢ ὑπὸ
τῶ κινεῖσθαι ὑπ' ἄλλου, ἢ μὴ καὶ εἰ μὴ ὑπὸ ἄλλου κινεῖσθαι, ἀνάγκη
τὸ εἶναι κινεῖν ὁ ἄλλος ὑπὸ ἄλλου πρῶτον. Arist. dicto cap. t. 34. Ra-
tiones, quibus assertio hac probari potest, habet tres potissimum
Philosophus 1. Quia primus motor neq; ab alio, neq; à seipso movetur.
Non ab alio, aliàs non esset primum movens, esset enim aliud quip-
piam prius, à quo moveretur: primum autem est, quod nihil se
habet prius: Non à se ipso: Si enim à seipso, moveretur vel per se,
vel

vel per accidens. Non per se, quia ut in theor. 1. ostensum fuit, nihil
 movetur à seipso, sed omne ab alio: neq; per accidens, quia sic con-
 tingeret, aliquando nihil moveri: id enim quod per accidens est, ne-
 cessarium non est, & quod non est tale, etiam non esse contingit:
 motus autem semper est, igitur per accidens primus motor non mo-
 vetur. 2. Cum in omni motu qui fit à principio externo tria sint,
 movens, mobile, & organum quo movens movet: ex his mobile ne-
 cessario movetur; non autem movet: & organum quo movens
 movet, etiam necessario movetur. Movens vero extremum & pri-
 mum quod alia movet, immobile sit oportet. 3. Si id quod primum
 movet, motu aliquo movetur, necessum est, ipsum aut totum à
 se toto, aut totum à parte, aut partem à parte moveri. Non vero
 totum à toto, ut jam paulò superius demonstratum fuit: Ut taceam,
 quod hac ratione sequeretur, idem esse $\delta\omega\acute{\alpha}\mu\acute{\alpha}$ καὶ ἐνεργεία secundum
 seipsum: quatenus enim mobile est, est $\delta\omega\acute{\alpha}\mu\acute{\alpha}$, quatenus
 movens, ἐνεργεία: sed hoc esse nequit, quia nihil potest secundum se
 ipsum calidum esse actu, & non calidum actu, sed potestate. Sin totum à par-
 te moveri dicatur, necessum est, cum pars movens prior sit toto eo, quod
 movetur, ut primo motore aliquid sit antiquius & prius, id ipsum sci-
 licet quod movet, quod est absurdum. Quod si pars à parte moveri
 dicatur, neutra pars revera erit prima, à quo motus proficiscitur,
 cum in omni motu sit aliquod primum. Quae cum ita sint, id quod
 primum movet, ab omni motu liberum esse oportet.

Theorema IV.

Primus motor est æternus: Arist. lib. 8.
 Phys. c. 6. t. 45.

Primum argumentum quo Philosophus aternitatem primi
 motoris astruit, nititur falsâ hypothesi. Sic enim procedit: motus
 est æternus, Ergo & primus motor. Πρὸς τὴν δὲ κίνησιν αἰεὶ εἶναι, καὶ
 μὴ ἀγχιλάπειν, ἀνάγκη εἶναι τι αἰετὸν ὃ πρῶτον κινεῖ, t. 45. Hic
 A 3 conclus-

conclusio quidem vera est, DEum videlicet esse aeternum, sed id
è quo conclusio inferitur, falsum est, motum videlicet esse aeternum,
ut in postremo theoremate ostensuri sumus. Idcirco misso hoc, ut
infirmo argumento, ad alia, magis firma nos convertimus, quorum
duo è textu colligimus. Primum est: Quodcumq; è τὸ πρῶτον est pri-
mum, illud est aeternum: Nam aeternum est, quo nihil datur prius.
Atqui primum movens è τὸ πρῶτον est primum, hoc est, se nihil habet
prius. Ergo aeternum. Secundum cum primo coincidit: Quodcumq;
non est ab alio, illud est aeternum. Atqui primus motor non est ab
alio, aliàs non esset primus. Ergo aeternus.

Theorema V.

Primus motor est unus. Arist. lib. 8. Phys.
cap. 6. t. 48.

Unitatem DEI iterum deducit ex falsa hypothesis Philosophus.
Motus inquit primus est aeternus: aeternum autem quod est, est
continuum: Et continuum est unum. Ergo & primus motor, à quo
primus hic motus, unus erit. Sed certitudo theorematìs propositi, è
duobus precedentibus colligitur: Si enim primus motor immobilis
est, & aeternus, utiq; solus, causa esse poterit omnis motus in natura:
Et si solus, unus erit. Ut taceam quod duo principia prima, neq; in
natura, neq; extra naturam esse possint, ut testis est Scalig. exer.
359. sect. 3.

Theorema VI.

Primus motor omnis quantitatis, sive ma-
gnitudinis est expers, ideoq; incorporeus.
Arist. lib. 8. Phys. cap. 10. t. 86.

Si enim primus motor haberet magnitudinem, haberet vel in-
finitam, vel finitam: Non infinitam, quia talis actus non datur:
nec finitam, quia sic non haberet infinitam potentiam, primum
motorem

motorem vero infinita esse potentia in sequenti theoremate demon-
strabimus. Et quid vetat verba Aristotelis neclarea adscribere?
Ea hac sunt: ἀδύνατον τὸ πρῶτον κινῆν, καὶ ἀκίνητον ἔχειν π μὲ-
γροῦ. εἰ γὰρ μὲγροῦ ἔχει, ἀναγκαῖον ἦτοι πεπερασμένον αὐτὸ εἶναι,
ἢ ἄπειρον ἄπειρον μὴ εἶναι ὅτι οὐκ ἐνδέχεται μὲγροῦ εἶναι, δέ-
δεικται πεπεραὶ ἐν ταῖς Φυσικαῖς, ὅτι ἡ τὸ πεπερασμένον ἀδύνατον
ἔχειν ἄπειρον δύναμιν δέδεικται νῦν.

Theorema VII.

Primus motor infinitæ est virtutis, & po-
tentia. Arist. lib. 8. Phys. c. 10. t. 86.

Argumentum quo theorema hoc, Aristoteles vult confirma-
tum hoc est: Quod tempore infinito movet, id potentia infinita est
praditum. Atqui primus motor tempore infinito universa
movet. Ergo vi & potentia infinita est praditus. Quam-
vis vero hic minor merito negari possit, siquidem tempus
infinitum non est, ut in preced. theor. ostensum fuit: attamen ex-
cusari potest Philosophus, siquidem hoc vult, actiones infinitas ar-
guere infinitatem causa: causa enim nulla finita, infinitas actiones
edere potest.

Theorima IIX.

Primus motor est indivisibilis. Arist lib. 8.
Phys cap. 10. t ult.

Theorema hoc è precedentibus probatur. Quia enim initio
primus motor immobilis est, ut theor. 3. probatum dedimus, sequitur
quoque eum esse indivisibilem, ut enim omne mobile, mutabile est,
& divisibile: Arist. lib. 6. Phys. c. 6: Sic immobile, immutabile
est, & indivisibile. Deinde, quod est simpliciter unum, illud est indi-
visibile: simplicissimum enim quod est, divisibile non est. Atqui pri-
mus motor simpliciter est unus, ut in theor. 5. demonstratum est.
Ergo divisibilis non est. Præterea, Quicquid quantum non est, di-
visibile

visibile non est: Omnis enim divisibilitas est à quantitate, secundum quam corpus partem habet extra partem. Atqui primus motor quantus non est, ut ostensum fuit theor. 6. Ergo, primus motor non divisibilis, sed indivisibilis existit.

Theorema IX.

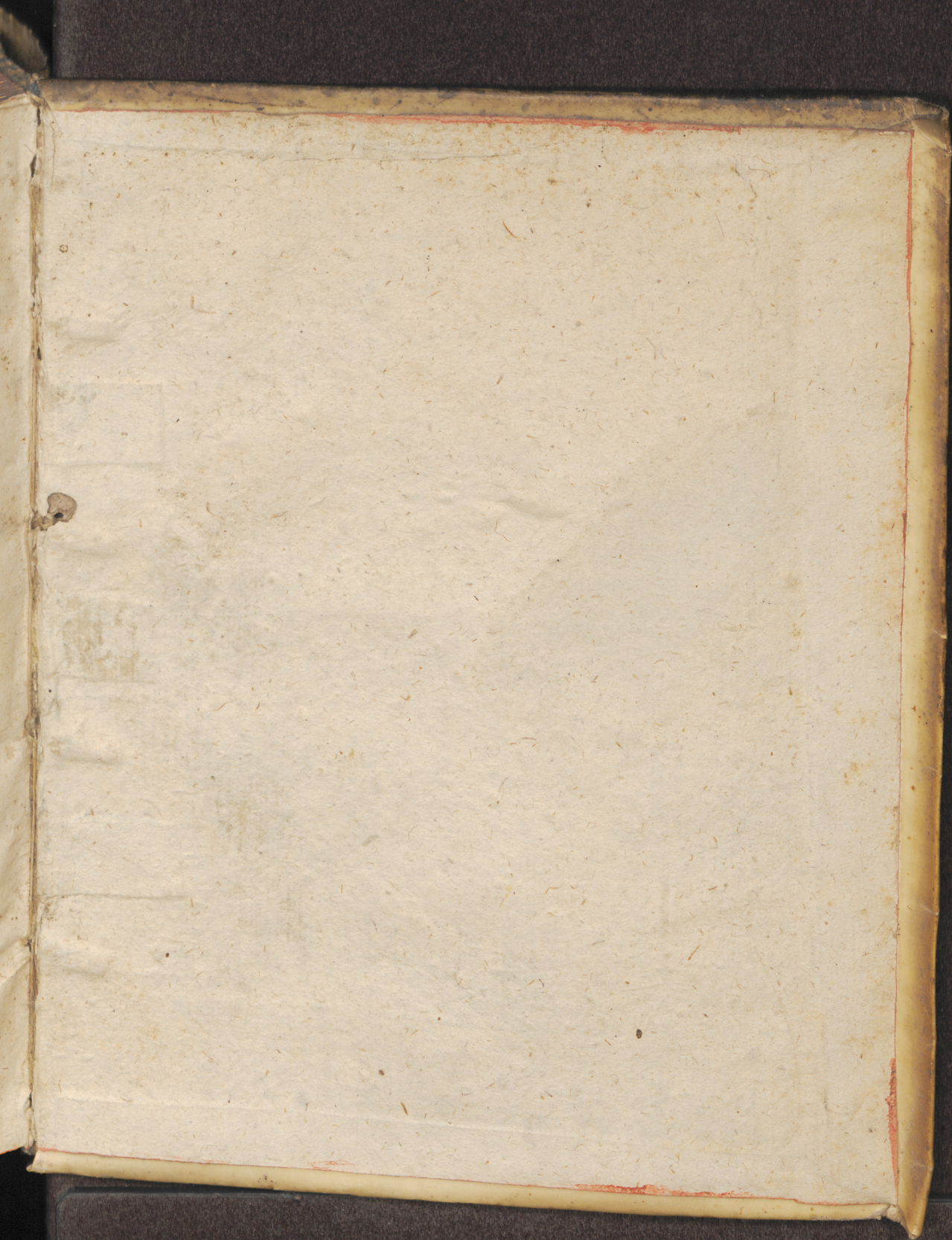
Non motus est æternus, propterea quod primus motor æternus.

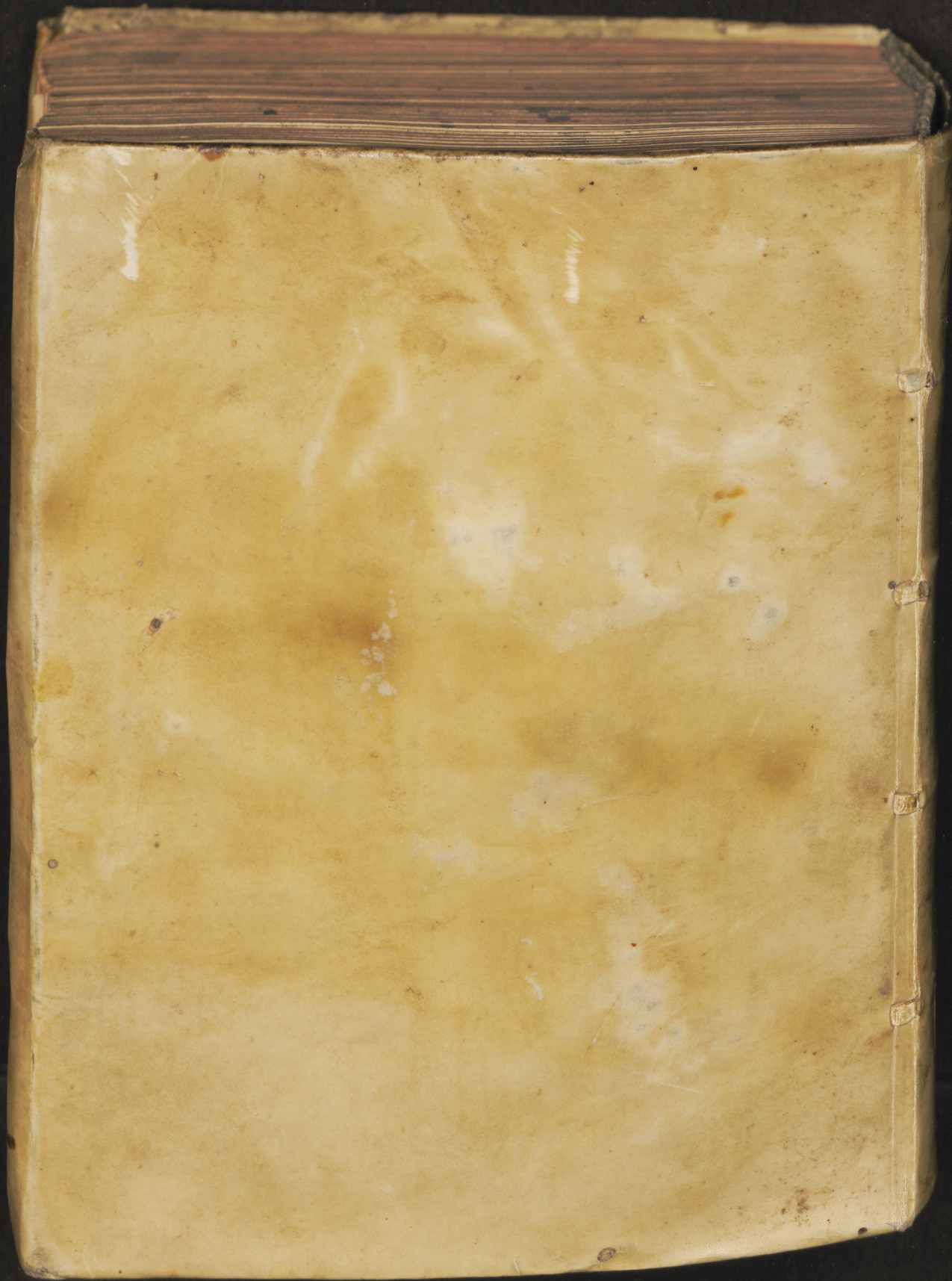
I. Satis quidem prolixus est Philosophus, ut demonstret motum esse æternum, ea de causa quod primus motor sit æternus, lib. 8. Phys. c. 1. Omnia ipsius argumenta angustâ chartæ exclusi, in medium proferre non possumus, unicum saltem movebimus, ex natura relatorum desumptum, quo in hunc modum colligit: Relata sunt simul. Atqui movens & mobile sunt relata. Ergo si primum movens, seu primus motor est æternus, erit quoque motus æternus. Sed fallit argumentum: Nam hic distinguendum est, inter absolutam primi motoris considerationem, & respectivam. Absolutè quando consideratur, ut Deus, prior est motu: respectivè vero, quatenus est motor, cum motu simul est, non secus ac pater secundum absolutam suam considerationem, quatenus est homo, prior est filio: secundum vero respectivam, cum filio simul.

II. Assertio vero ipsius Philosophi planè impia dicenda non est, siquidem loquitur, ut Physicus ex principiis Physicis, & vult motum non capisse per naturalem generationem, nec interitum per naturalem corruptionem: interitum tamen non negat motum esse creatum, & rursus interitum modo præternaturali. Motus igitur perinde ut mundus, ratione creationis habet principium, & etiam finem habebit, sicut testantur sacra litera.

COROLLARIA.

- I. An primus motor ex natura cognosci possit? A.
- II. An primus motor ab æterno produxerit mundum? N.
- III. An primus motor in ambitu Cæli extremi versetur, illudque seu forma assistens moveat? N.

306. sect. 20. in hac verba erumpens: Omne quod est, a primo principio, aut à primo principio. Unalia dependent igitur. Ergo suâ naturâ omnia corruptibilia. Est itaq; spiritus corruptibilis & a natura: nunquam vero corrumpitur; nunquam immortalitate Deo ipsum donavit.

Theorema II.

Spiritus est vel Angelus, rationalis.

Legitimam hanc esse spiritus divisionem, concedere licet. Nam 1. Angelus tantum, & animalia existunt. 2. immortalitate fruuntur. 3. per se existunt. Ergo etiam tantum spiritus existunt.

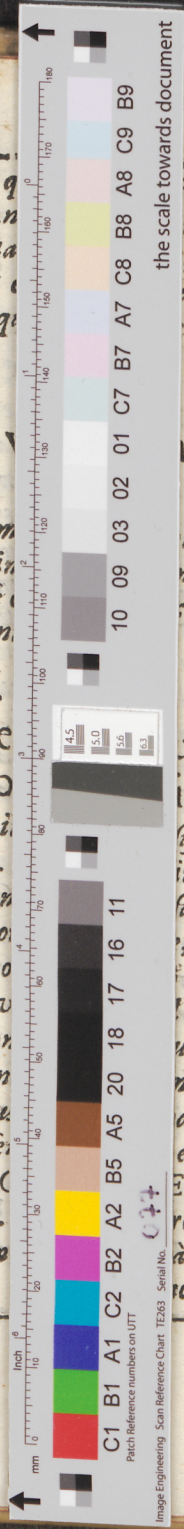
Theorema III.

Angelus est spiritus, qui per se existit, sed semper extra corpus.

I. Dicimus Angelum per se nunquam in corpore existere, sed per accidens tamen id fieri posse, concedimus. quando corpora assumere, ut appareant hominibus. Et testatur Scaliger, Angelos ipsos sibi corpore existere. 359. sect. 13. Verum quia hujuscemodi corpora non sunt, & natura eorum non est, corporibus reformare, merito per se ab omni corporis unione separantur.

II. Sunt vero Angeli in duplici differentia: quidam mali. Malitiam intelligimus, sed moralem. Diabolus enim ratione esse bonus, ac Angelus bonus. Quia 1. est Ens. 2. bonum: quia bonum cum Ente convertitur. Quicquid autem à Deo creatum est, bonum est.

A 3

the scale towards document